

**“ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO‘NALISHLARI” nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-2, 2026**

Raw Material Sources of Uzbekistan’s Industry and Their Location

Xalimov Umidjon Fazliddin o‘g‘li

2nd-year Student, Economics Program Faculty of Economics and Information
Technologies Navoiy Innovation University

Scientific Supervisor: Gafurova Dilobar Karamatovna

Abstract

This scientific article analyzes the main raw material sources of Uzbekistan’s industry, their significance in the economy, and the factors influencing the territorial placement of industrial sectors. It also provides information about industrial centers formed on the basis of fuel and energy resources, metallurgy, chemical industry, and agricultural raw materials.

The study highlights the role of transport, labor resources, energy sources, and consumer factors in the location of industrial enterprises.

Keywords: industry, raw materials, natural resources, metallurgy, energy sector, industrial geography, location factors, economy, gas, oil.

O‘zbekiston sanoatining xomashyo manbai va uni joylashtirish

Navoiy innovatsiyalar universiteti, Iqtisodiyot va axborot texnologiyalari
fakulteti, Iqtisodiyot yo‘nalishi 2-bosqich talabasi

Xalimov Umidjon Fazliddin o‘g‘li

Илмий раҳбар : Гафурова Дилобар Караматовна

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada O‘zbekiston sanoatining asosiy xomashyo manbalari, ularning iqtisodiyotdagi ahamiyati hamda sanoat tarmoqlarini hududiy joylashtirish omillari tahlil qilingan. Shuningdek, yoqilg‘i-energetika resurslari, metallurgiya, kimyo va qishloq xo‘jaligi xomashyolari asosida shakllangan sanoat

**“ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO‘NALISHLARI” nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-2, 2026**

markazlari haqida ma’lumot berilgan. Sanoat korxonalarini joylashtirishda transport, mehnat resurslari, energiya manbalari va iste’mol omillarining tutgan o‘rni yoritilgan.

Kalit so‘zlar: Sanoat, xomashyo, tabiiy resurslar, metallurgiya, energetika, sanoat geografiyasi, joylashtirish omillari, iqtisodiyot, gaz, neft.

Kirish

O‘zbekiston sanoatining xomashyo manbalari va sanoatni joylashtirish omillari

O‘zbekiston Respublikasining sanoat tarmog‘i asosan tabiiy va qishloq xo‘jaligi xomashyo resurslariga tayanadi. Mamlakat hududida mavjud bo‘lgan mineral va biologik resurslar sanoat ishlab chiqarishining shakllanishi va rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Xomashyo bazasi tarkiban yoqilg‘i-energetika resurslari, metallurgiya xomashyolari, kimyo sanoati uchun zarur komponentlar, qurilish materiallari hamda qishloq xo‘jaligi mahsulotlaridan iborat.

Yoqilg‘i-energetika resurslari O‘zbekiston sanoatining asosiy tayanchlaridan biri hisoblanadi. Mamlakat tabiiy gaz, neft va ko‘mir zaxiralariga boy bo‘lib, bu resurslar iqtisodiyotning energetik mustaqilligini ta’minlashda muhim rol o‘ynaydi. Tabiiy gaz konlari asosan Buxoro, Qashqadaryo, Surxondaryo va Navoiy hududlarida joylashgan bo‘lib, ular elektr energetikasi, kimyo sanoati hamda maishiy iste’molni ta’minlashda keng qo‘llaniladi. Neft zaxiralari Farg‘ona vodiysi, Qashqadaryo va Buxoro hududlarida uchraydi hamda Farg‘ona va Buxoro neftni qayta ishlash zavodlari orqali sanoat aylanishiga kiritiladi. Ko‘mir resurslari esa Angren, Sharg‘un va Boysun konlarida qazib olinib, asosan energetika tarmog‘ida yoqilg‘i sifatida ishlatiladi.[6]

Metallurgiya sanoati uchun zarur xomashyo bazasi ham mamlakatda yetarli darajada shakllangan. O‘zbekiston oltin, mis, uran va volfram kabi rangli metall rudalariga boy davlatlardan biri hisoblanadi. Navoiy viloyatidagi Muruntov oltin koni

**“ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO‘NALISHLARI” nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-2, 2026**

dunyodagi eng yirik oltin konlaridan biri sifatida e’tirof etiladi. Mis rudalari esa Olmaliq hududida to‘plangan bo‘lib, bu yerda rangli metallurgiya sanoati yuqori darajada rivojlangan. Shuningdek, temir rudalari zaxiralari ham mavjud bo‘lib, qora metallurgiya sanoatini rivojlantirish uchun asos bo‘lib xizmat qiladi.[7]

Kimyo sanoati uchun zarur xomashyo sifatida tabiiy gaz, fosforit, kaliy tuzlari va oltinugurt kabi mineral resurslar muhim o‘rin tutadi. Ushbu tarmoqning asosiy sanoat markazlari Chirchiq, Navoiy, Farg‘ona va Qo‘qon shaharlarida joylashgan bo‘lib, bu hududlarda mineral o‘g‘itlar, plastmassa va turli kimyoviy mahsulotlar ishlab chiqariladi.][3],[4]

Qurilish materiallari sanoati ham mamlakat iqtisodiyotida muhim o‘rin egallaydi. Sement, marmar, granit, gips va ohaktosh kabi xomashyolar O‘zbekiston hududida keng tarqalgan. Sement ishlab chiqarish korxonalarini Bekobod, Ohangaron, Navoiy va Jizzax hududlarida faoliyat yuritadi.

Shuningdek, qishloq xo‘jaligi xomashyolari yengil va oziq-ovqat sanoatining asosiy tayanchi hisoblanadi. Paxta to‘qimachilik sanoatining asosiy xomashyosi bo‘lib, mamlakat eksport salohiyatida muhim o‘rin tutadi. Meva-sabzavot mahsulotlari esa konserva va oziq-ovqat sanoatining rivojlanishiga xizmat qiladi.[3]

Sanoat korxonalarini joylashtirishda bir qator iqtisodiy va geografik omillar muhim ahamiyatga ega. Xomashyo omili korxonalarini resurs manbalariga yaqin joylashtirishni talab qiladi, bu esa transport xarajatlarini kamaytiradi. Energiya omili esa yirik energiya iste’mol qiluvchi korxonalarini elektr stansiyalari yaqiniga joylashtirish zaruratini belgilaydi. Mehnat resurslari omili yirik shaharlar va aholi zich hududlarda sanoat rivojlanishini tezlashtiradi. Transport omili temir yo‘l va avtomobil infratuzilmasi rivojlangan hududlarda korxonalar joylashuvini qulaylashtiradi. Iste’mol omili esa

**“ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO‘NALISHLARI” nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-2, 2026**

tayyor mahsulot ishlab chiqaruvchi korxonalarining yirik bozorlar yaqinida joylashishini ta’minlaydi.[4]

Hududiy jihatdan O‘zbekiston sanoati notekis joylashgan bo‘lib, Toshkent viloyati mashinasozlik, kimyo va energetika sanoatining markazi hisoblanadi. Navoiy viloyati kon-metallurgiya sanoati bilan ajralib turadi. Farg‘ona vodiysi neftni qayta ishlash va yengil sanoat markazi sifatida rivojlangan. Qashqadaryo va Buxoro hududlari gaz va neft sanoati bilan mashhur. Olmaliq va Bekobod shaharlari esa metallurgiya sanoatining yirik markazlari sifatida shakllangan.[1],[2].

Xulosa

O‘zbekiston boy tabiiy va qishloq xo‘jaligi resurslariga ega bo‘lib, ular mamlakat sanoatini rivojlantirish uchun mustahkam xomashyo bazasini yaratadi. Sanoat korxonalarining to‘g‘ri joylashtirilishi iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, yangi ish o‘rinlari yaratadi va hududlar rivojlanishiga xizmat qiladi. Kelajakda zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va xomashyoni chuqur qayta ishlash sanoat taraqqiyotining asosiy yo‘nalishlaridan biri bo‘lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Soliyev A. Iqtisodiy geografiya asoslari. – Toshkent: O‘qituvchi, 2019.
2. Axmedov Q. O‘zbekiston iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi. – Toshkent, 2020.
3. O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi ma’lumotlari.
4. Baratov P. Tabiiy geografiya va tabiiy resurslar. – Toshkent, 2018.
6. O‘zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. – Toshkent, 2017.
7. Karimov I.A. O‘zbekiston iqtisodiy taraqqiyot yo‘lida. – Toshkent, 2016.